

Datum : 6 december 2023
Uw kenmerk : Vergadering cluster Wonen en Ruimte
Ons kenmerk : 2023-GM1-104

Geachte leden van Provinciale Staten Gelderland,

Vandaag spreekt u in uw vergadering over het Ruimtelijk voorstel 'Stad en land in balans' van provincie Gelderland. Mijn naam is Carol van Eert, bestuurlijk opdrachtgever bij de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Ik spreek hier namens het bestuurlijk platform Groene groeiregio waarin de bestuurders Ruimtelijke ontwikkeling van alle achttien gemeenten uit onze regio zitting hebben.

Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken dat het Ruimtelijk voorstel van Gelderland is opgebouwd uit de 7 regio-arrangementen. Hiermee leggen we een gezamenlijke basis voor de inrichting van onze provincie voor de komende jaren.

Ik wil u allereerst u kort iets vertellen over de samenwerking in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en daarna u een aanbod doen om gezamenlijk de uitvoering van het regioarrangement, en daarmee dus ook het Ruimtelijk voorstel op te pakken. Ik sluit af met een (gewenste) inhoudelijke aanscherping van het voorstel door meer aandacht te schenken aan natuurherstel en de wateropgave.

Samenwerking in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

De Groene Metropoolregio is een samenwerkingsverband van achttien gemeenten met als grote steden Arnhem, Nijmegen. Voor onze 800.000 inwoners werken wij sinds 2021 aan vijf belangrijke ruimtelijke opgaven. Wij hebben geen besluitvormende functie, maar hebben tot doel de samenwerking op deze opgaven tussen gemeenten te stimuleren en daarnaast een schakelfunctie te vervullen richting andere overheden zoals provincies, rijk en andere stakeholders. Iedere gemeente besluit eigenstandig over een product en zal deze niet vaststellen als zij het er niet mee eens is. We werken dus op basis van draagvlak.

Een voorbeeld hiervan is het regioarrangement. Deze is opgesteld samen met de achttien gemeenten, de provincie Gelderland en Waterschappen. De Groene Metropoolregio heeft hierin de coördinerende rol genomen; in nauwe samenwerking met de provincie. Via diverse ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten zijn gemeenten (inclusief raden) en provincie betrokken waarmee het een gezamenlijk product is geworden. Het regio-arrangement is opgebouwd uit bestaand beleid van gemeenten en doet voor een aantal onderwerpen waaronder het groen-blauwe raamwerk enkele nieuwe voorstellen, die we (met de provincie Gelderland) in gebiedsprocessen verder uitwerken.

De besluitvorming rondom het regio-arrangement bij gemeenten komt tot een afronding. Er is brede steun voor het regioarrangement; het document is inmiddels door vrijwel iedere gemeenteraad vastgesteld. Hiermee is de Groene Metropoolregio in de fase van programmering en uitvoering aangekomen. Dit pakken we samen op.

Gezamenlijke programmering

Als Groene Metropoolregio staan wij klaar om aan de slag te gaan met de uitvoering van de ruimtelijke opgaven op het gebied van landbouw, natuur, water en verstedelijking. Het Ruimtelijk voorstel 'Stad en land in balans' is daarbij belangrijk; het geeft richting aan de ruimtelijke opgaven in de provincie en het heeft, als inbreng voor het Ruimtelijk arrangement, invloed op de prioritering van het Rijk.

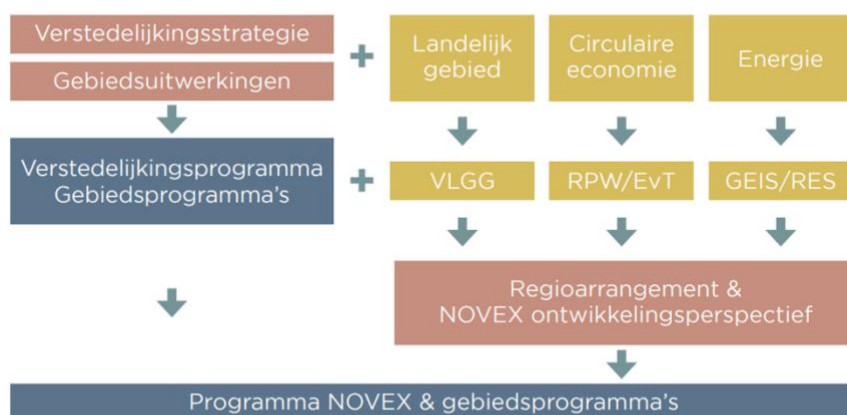
Parallel hieraan zijn NOVEX-gebieden aangewezen. Wij maken onderdeel uit van het NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley. Het Rijk heeft dit gebied aangemerkt als één van de NOVEX-gebieden in Nederland (gebieden waar nationale opgaven samenkomen). Voor dit gebied hebben we gezamenlijk met het Rijk, provincies Gelderland en Utrecht, het waterschap en de regio het NOVEX-ontwikkelperspectief opgesteld waarbij drie grote opgaven integraal opgepakt worden:

- het realiseren van een schaa sprong met oog voor de leefomgeving,
- het realiseren van natuurherstel en een robuust watersysteem
- het realiseren van een transitie in de landbouw.

We hebben de afgelopen jaren op allerlei tafels al concrete afspraken gemaakt tussen Rijk, Provincie Gelderland en regio. Het NOVEX-uitvoeringsprogramma, de gebiedsprogramma's en de regionale investeringsagenda's waar nu aan gewerkt wordt, zijn daar voorbeelden van.

Onderstaand treft u een overzicht van de verschillende ruimtelijke trajecten die samen met de provincie oppakken.

REGIONALE RUIMTELIJKE TRAJECTEN

VLGG: Vitaal Landelijk Gebied Gelderland
RPW: Regionaal Programma Werklocaties
EvT: Economie van de Toekomst

GEIS: Gelders Energie-Infrastructuur
RES: Regionale Energie Strategie
NOVEX: Nationale Omgevingsvisie Extra

Van plan naar uitvoering

Nu wij de richting met elkaar hebben bepaald is het moment gekomen om aan de slag te gaan met uitvoeren; dat gebeurt veelal op niveau van de regio en gemeenten. De grote ruimtelijke opgaven vragen om een gezamenlijke uitvoeringskracht die door schaalniveaus en sectoren heen gebiedsgericht kan opereren. We hebben hiervoor gebiedsprogramma's ontwikkeld en voor sommige gebieden richten we gebiedsprocessen in, in samenwerking met de Provincie Gelderland.

Een voorbeeld van zo'n grote opgave is de flinke woningbehoefte in de GMR (60.000 woningen) met bijbehorende benodigde maatregelen op het gebied van mobiliteit, drinkwater, energie, werken, groene uitloopgebieden etc. We kunnen deze verstedelijkingsopgaven alleen oplossen door gezamenlijk te programmeren. Het NOVEX-uitvoeringsprogramma is hierin leidend. We willen hier graag in gezamenlijke teams invulling aan geven.

Meer landschap, Meer stad

Dit is het motto van ons gezamenlijk opgestelde Verstedelijkingsstrategie en de opvolger daarvan, het NOVEX ontwikkelingsperspectief. In het regioarrangement van de Groene Metropoolregio, dat nagenoeg is vastgesteld in alle gemeenteraden, is een goede balans gevonden tussen stad en land. In het Ruimtelijk voorstel worden dezelfde criteria gehanteerd, zoals wij ook in het regioarrangement hanteren:

- Combineren van functies zonder afwenteling in de tijd en ruimte
- Identiteit van de regio
- Water en bodem sturend
- Versterking van de leefbaarheid

Reactie op het Ruimtelijk voorstel – aandacht voor natuurherstel en wateropgave

Op blz. 13 (kaart) zien we dat de Provincie prioriteit legt op drie aspecten, waaronder de logistiek en netcongestie. Wij begrijpen deze keuze (want dit zijn inderdaad grote opgaven in onze regio), we stellen daarnaast voor om de opgaven Natuurherstel en water en de opgave Integraal Riviermanagement (IRM) ook prioriteit te geven.

In onze regio bevindt zich de "kraan van Nederland" (wat gelukkig ook benoemd wordt in het voorstel) en diverse nationale landschappen die we inmiddels samen met de Provincie hebben uitgewerkt in een "GroenBlauwe Raamwerk met bijbehorend programma. Daarin zijn vier koplopersprojecten benoemd die ook zijn ingebracht op de verschillende provinciale tafels van het VLG. De vier koplopersprojecten zijn de Veluwezoom (met o.a bekenherstel), de doorontwikkeling van Park Lingezen, de Groene mantel rondom Nijmegen en de aanpak van de Grote Rivieren (onder andere de Gelderse Poort en het Rijnstrangengebied).

De wateropgave gekoppeld aan de grote rivieren is een nationale opgave waarbij de verschillende landelijke programma's bij elkaar komen. Dit biedt kansen om als regio en provincie samen te werken aan rivierveiligheid en natuurontwikkeling en een vliegende start te maken. Deze zou als casus op de agenda met het Rijk thuishoren wat ons betreft.

Daarnaast bieden de vier koplopers-projecten ook gezamenlijk kansen tussen regio en provincie. Gelderland heeft in het VLG doelen gesteld rondom natuurherstel en stikstof. Met ons groenblauwe

raamwerk en in het bijzonder de vier koploperprojecten kunnen we aan de provinciale doelen invulling geven en “werk met werk” maken. Gelukkig worden in het RV al de doorontwikkeling van Park Lingezegen en het rivierengebied genoemd.

Tot slot

We hopen dat u bovenstaande aandachtspunten meeneemt in uw besluitvorming rondom het Ruimtelijk voorstel. Daarnaast zetten wij onze jarenlange constructieve samenwerking graag voort. En het liefst met een tandje erbij, getrouw het motto van het Gelderse coalitieakkoord: *Gewoon Doen*. Ons aanbod aan de provincie is om daar via gezamenlijke teams (Rijk, Provincie, Regio) uitvoering aan te geven.

Met vriendelijke groet,

C. van Eert
Bestuurlijk opdrachtgever Groene groeiregio
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen